

Az 1972-es Csertő utcai tűzvész tanulságai, a jelen tűzvédelmi kihívásai szempontjából – 1. rész: Mentőtűzvédelem

The 1972 apartment-block fire on Csertő Street for today's fire safety challenges – part I.: Firefighting

Hózer Benjámín

Szervezet, beosztás: KKMMSzSz¹ - titkár

Email: hozer.benjamin@gmail.com

ORCID: 0000-0002-2834-7183

Dr. Gyimesi Anna

Szervezet, beosztás: Moholy-Nagy Művészeti Egyetem

Doktori Iskola - doktoranda

Email: gyimesianna85@gmail.com

ORCID: 0009-0007-5190-9790

Dr. Bérczi László PhD. tú. ddtbk.

Szervezet, beosztás: Nemzeti Köszolgálati Egyetem

c. egyetemi tanár, tűzoltósági főtanácsos

Email: tuzszakerto22@gmail.com

ORCID: 0000-0001-7719-7671

Absztrakt:

Az 54 évvel ezelőtti Csertő utcai tüzeset, a saját korában igen jelentős sajtóvisszhangot váltott ki. 2026-ra azonban olyan történelmi távlatba került, hogy a jelenkor olvasóinak újra be kell mutatni, eme tragikus kimenetelű káreseményt. Nem pusztán az áldozatok emléke okán, hanem az ebből leszűrhető, a mai napig érvényes tanulságok miatt is. Jelen tanulmányban, a fennmaradt írásos anyagok (tüzeset tanulmány, tanácsi jegyzőkönyv, konferencia-közlemény, sajtóhírek stb.) és szóbeli beszámolók alapján rekonstruáljuk a történetet. Egyúttal a cikksorozattal párhuzamosan, egy dokumentumfilm is készül. A feldolgozásra került jelentős méretű forrásanyag terjedelme okán, a tanulmányt három részre kellett bontanunk. Az első részben a mentőtűzvédelem, a második részben a megelőző tűzvédelem kap szerepet, valamint a harmadik részben a jelenkori tanulságok kerülnek kifejtésre.

Kulcsszavak: Csertő utca, középmagas épület, panelház, esettanulmány, szakmatörténet

Abstract:

The fire on Csertő Street 54 years ago generated major media attention. By 2026, it had become a historical event, and readers now need to be reintroduced to this tragedy—not only to honor the victims but also to learn lasting lessons. In this study, we reconstruct events using written sources (fire investigation report, council minutes, conference announcements, press reports, etc.) and oral accounts. A documentary film will accompany the article series. Due to the source material's size, we divided the study into three parts: firefighting, fire prevention, and current-day lessons.

Keywords: Csertő street, medium-height building, panel building, case study, professional history

¹ Katasztrófavédelem Központi Múzeuma: Magángyűjtői és Szakmatörténeti-kutatói Szakosztály

1. BEVEZETÉS

Zugló, 1873 óta része Budapestnek és 1935 óta alkotja a főváros XIV. kerületét. A kerületet délről a Keleti-pályaudvartól, Gödöllőig tartó HÉV-vonal határolja. Az első hároméves terv sikerét követően, a fővárosi tanács célul tűzte ki, mélyvezetésű gyorsvasút létesítését. Az új metróalagút, a Népstadionnál kapcsolta volna össze, a Déli pályaudvartól érkező szerelvényt a gödöllői HÉV-el. [1] A negyedik ötéves terv időszakára ez a terv már annyiban módosult, hogy a nyugat-keleti, vagy más néven kettes /*piros*/ metró vonal keleti végállomását, a Fehér úti „Eörs” vezér téren állapították meg. [2] Az új végállomás azonban egy új, szocialista modell szerinti városrész (lakótelep) kialakítását is jelentette, mely a falusias berendezkedésű Rákosfalva sorsát is megpecsételte.

A negyedik ötéves terv ezen a téren is jelentősen átalakította a terület összképét. [3] A tervek szerint országszerte 400.000 lakás megépítését kellett eszközölni 1971. január 1. és 1975. december 31. közt. Ebből mintegy 12.000 lakást, az akkori Rákosfalva teljes területének és Alsórákos egy részének szanálásával létrejövő új, ún. „*Füredi úti lakótelepen*” kívánták létesíteni. [4] Rákosfalva lakosságát általánosságban sváb kertészek és iparosok kommunája alkotta. Az előzetes felmérések alapján, mintegy 1500 ingatlant jelöltek ki lebontásra, melyek 40%-a volt állami tulajdonban. Az épületek állaga 13%-ban jónak, 32%-ban megfelelőnek, valamint 55%-ban bontandónak ítéltetett. [5] Rákosfalvából mindössze három jelentősebb épület maradt fenn: a Cserepesház, a Szent István-plébániatemplom és az Álmos Vezér téri iskola. [6] Az új lakótelep mintegy 100 hektáros területen valósult meg. [1. melléklet]

2. LAKÓTELEPÉPÍTÉS

A lakótelep építésének feladatát, a 43. Állami Építőipari Vállalat kapta. A munkát könnyűszerkezetes, Larsen-Nielsen típusú, dán házgyári (panel)elemes technológiával kívánták kivitelezni. A gyártást a 2-es számú, IX. kerületi házgyár végezte, dán vásárolt licenz és gépsor által.²

2.1 Füredi lakótelep – Első ütem

Az építkezést három ütemre osztották, melyből az első (északi) ütem, a Vezér utca – Füredi utca – Gvadányi út és Fogarasi út által határolt, alsórákosi területen létesült. A munka 1969. márciusában indult meg. A lakótelepen összesen 12.099 lakás építését tűzték ki célul, 71 házban. [7] A vizsgált épület típusjele 'K-2', melyből a lakótelepen 19 db épült, darabonként 264 db lakással. A lakótelepen összesen 5016 db ilyen kialakítású lakás létesült, mely a telep lakásainak közel felét teszik ki.³ A K-2 típusú épület három szekciós, szekciónként 88 lakással és két lépcsőházzal. Szekciónként és szintenként 8 lakás található, melyek középfolyosóról nyílnak. [2. melléklet] Az első ütemben 1971-ig, több mint 4000 lakás került átadásra. [3. melléklet] A Csertő utcát 1968-ben hozták létre, a Csertő elnevezés egy Baranya megyei községre utal. [8] A Csertő utca 12 – 14. (lakótelepi jel: K/2-14.) számú épület építése 1970. júniusában fejeződött be, míg a birtokba vétel a III. negyedévben, közel 800 lakóval. [4. melléklet] Az épület összes alapterülete 18.270 m², szintenként: 1700 m²; hossza: 98.44 méter, szélessége: 16.86 méter. Egy szekció hossza 27.98 méter, valamint egy-egy lépcsőház szélessége 7.25 méter. Rákosfalvához hasonlóan, az első ütem lakóinak egy része is olyan komfort nélküli pesterzsébeti házak lakói voltak, melyeket korábban szanálásra ítélték. [9] Ennek okán a lakóközösség igen diverzzé vált, nehezen találták a lakók a közös hangot, a közösségi együttélés szabályai mentén:

² A 2-es számú házgyár volt az egyetlen dán licenszes. A többi szovjet és csehszlovák licensszel és gépekkel dolgozott. [11. pp. 77.]

³ Az 1973-as tervszámok még 22 db. 'K-2' típusú házzal, és 5808 lakással számolnak, melyből csak 19 valósult meg.

„A lakóházak tűzvédelmi helyzetére jellemző, hogy minden harmadik tüz eset lakóházi területen, illetve lakásban fordul elő. Évente egyre növekvő tendenciát mutat, pl. 1973-ban 667 lakástűz volt, amely az összűz eset 31 %-át teszi ki. A tüzesetek növekedése elsősorban a lakosság egy részének gondatlan magatartásából, tűzvédelmi tájékozatlanságából adódnak.” [10]

Az állampárt által 1960-ban meghirdetett ún. „15 éves lakásépítési programban”, 1961 és 1975 közt, 1 millió lakás megépítését és átadását tűzték ki célul. [11] Ahogy minden nagyobb lakótelepen, úgy a főváros első nagypanelos lakótelepén, a Füredi útin is, számos szolgáltató létesítményt terveztek. Ezek közé tartozott: 4 általános iskola, összesen 104 tanteremmel; 1 gimnázium; 7 óvoda; 7 bölcsőde; 1 gyógyszertár; 1 orvosi rendelő; 2 áruház; 1 művelődési ház; 1 kamaraszínház; 1 filmszínház; 1 kiállítóterem és 2 étterem. Takarékosági okokból azonban a szolgáltató létesítményekből, csak egy áruház, két szolgáltatóház és egy étterem valósult meg. [12] Mivel a lakóházak hamarabb valósultak meg, mint a közületek, ezért a Csertő utca 12-14. számú épület, 'A' szekciójának földszintjén is elhelyezésre került egy óvoda.

2.2 Interior

Ahogy a szerkezet, úgy a belső terek is a szocialista tömeggyártás termékeit vették igénybe. A középfolyosó szélessége 2 méter, melyet mindkét oldalról 40 – 40 cm-rel megrövidít, egy – egy szerelvénytálcára. [13] A tálcákban futnak, a víz, távhő, szellőzés, elektromos és gázvezetékek. A tálcák anyaga: puhafa-keretre (fenyő) préselt papír, mely külső borítása műanyag festékkel festett pozdorja bútorlap (továbbiakban ún. „műfa”). A menekülési útként szolgáló középfolyosók, szintén műanyag (linóleum) burkolatot kaptak. [5. melléklet] A folyosók deszkaburkolatának konzisztenciáját, a bejárati ajtók szintén éghető műfa kivitele sem szakította meg, egyben közvetlen csatlakoztak a lambériához. [6. melléklet] A műfa mögött elhelyezett gépészeti berendezések PVC és alumíniumcsövek, szintén éghető szigeteléssel lettek ellátva. Az épület sem beépített tűzoltó/tűzjelző berendezéssel, sem hő- és füstelvezetéssel, sem kézi tűzoltó készülékekkel nem volt felszerelve.

Az egyes szekciók semmilyen tűz- vagy füstgátló leválasztással nem rendelkeztek, mindössze egy-egy kétszárnyas üvegajtó választotta el őket egymástól a lépcsőházak vonalában. Azaz minden szint egy légtérnek tekinthető. A szinteket függőlegesen keresztvező szellőzőkürtő, szintén alumíniumból készült, rajta műanyag szerelvényekkel. A földemlőréseknél, tűzgátló szigetelést nem alkalmaztak, így az egész épület egyetlen tűzszakaszt képezett. Emiatt a szintek közt a füst és a tűz akadálytalanul tudott felfelé (egyúttal lefelé is), valamint vízszintesen közlekedni; a még nem égő lakásokra is áttérjedni. Az üvegajtók a hőterheléstől kitortek, így a strangok mentén, valamint a folyosókon a kürtőhatás kiválóan tudott érvényesülni. A túlélők elmondásaikban kifejezetten erős huzatról számoltak be. További problémát jelentett még emellett, hogy a szerelvénytálcákat is gyakran használták a lakók éghető lomok tárolására:

„A lakóépületben több lakó a folyosók két oldalán elhelyezett szerelvénytálcákban nagymennyiségű könnyen gyúló anyagokat tárolt. Ez a körülmény jelentősen befolyásolta az adott szerelvénytálcák égési intenzitását. [13]

Az épület gondnokát az épület üzemeltetője tűzrendészeti oktatásban részesítette. A lépcsőházban kifüggesztették a tűzvédelmi házirendet, mely tartalmazta a tűz esetén követendő magatartást, valamint a tűzjelzéssel kapcsolatos tennivalókat. [7. melléklet] Ezen kívül a bérbeadó felhívta a figyelmet a tűzvédelmi előírásokra, a bérleti szerződések megkötése során, az egyes bérlőkkel.

1972. május 18-án, csütörtökön, közvetlen éjfél után tűz keletkezett, a Budapest XIV. kerület, Csertő utca 12-14. szám alatti társasház, VII. emeletének, középső 'B' szekciójának, 170. számú lakás bejárati ajtaja melletti – villanyórát is tartalmazó – szerelvény szekrényében.

3.1 Észlelés – jelzés

A tüzeset tanulmányban azt olvashatjuk, hogy a tüzet elsőnek *Horváth Lászlóné* (VII. /181. sz. | nyugdíjas) észlelte, aki éjfél után furcsa ropogásra ébredt fel. A kémlelőnyíláson keresztül látta, hogy a vele szemben lévő lakás bejárati ajtajától balra lévő, villanyórát is tartalmazó szekrény ég és áterjedőben van a bejárati ajtóra is. *Horváth Lászlóné* kétszer csengetett a tűzzel érintett lakás ajtaján, majd felcsöngette az oldalsó szomszédját, *Kovács Tibor* (VII. /180. sz. | r. fhdgy.) alatti lakost. [8. melléklet] *Kovács Tibor* 0:14:10 és 00:14:50 közt tett bejelentést telefonról, a Fővárosi Tűzrendészeti Osztályparancsokság hírközpontja felé, a 05-ön keresztül. [9. melléklet] A Magyar Rendőr folyóirat vonatkozó cikkében a következőt közli:

„Május 18-án, pontosan 0 óra 19 perc 48 másodperckor szerzett tudomást a Budapesti Rendőr-főkapitányság Központi Ügyelete arról, hogy a XIV. kerület Csertő utca 12-14. számú, 10 emeletes lakóház felső szintjei lángokban állnak. A 07 telefonszámon Kovács Tibor rendőr főhadnagy, a ház VII. emelet 180. számú lakásának bérlője tette meg az első bejelentést a rendőrségre, és gyors, határozott segítséget kért. [...] Kovács Tibor rendőr főhadnagy ugyanis a tűzoltóknak 0 óra 14 perc 50 másodperckor, a mentőknek pedig még ezt megelőzően már megtette a bejelentést a történetekről. [14]

A tanulmány kitér, hogy időben az első bejelentést *Arany Lajos* (VI. /148. | BM. dolgozó) teszi meg, saját telefonról. 48 másodperccel később a második bejelentést *Kovács Tibor*, és vele közel azonos időben *Melegb Judit*, a szomszédos ház lakója. Az első bejelentéseket még számos másik követte, mind a tűzoltóság, mind a rendőrség felé. Idővel a rendőrség, a mentőszolgálat, közműszolgáltatók, valamint a Mosonyi utcai rendőrlaktanyából, az egyhónapos tanfolyam 75 fő próbarendőr hallgatója is felvonult a pánik csillapítására.

3.1.1 Észlelés és jelzés közti percek

Az eset vizsgálatánál kulcskérdés, az észlelés és a kiérkezés közt eltelt percek eseményei. A tűz első észlelése és az első jelzés leadása közt, közel 10 – 15 perc telt el, mely során a lakók öntevékeny módon igyekeztek a tüzet elfojtani, de a tűzoltóságot ekkor még nem értesítették. Mivel az épületben tűzoltó készülékek nem voltak kihelyezve, ezért vödörrel próbálták a tűz terjedését gátolni és a szekrényeket locsolni, hogy a tűz ne terjedjen át a lakásokra. A szomszédok riadóláncon kopogtatással és csengetéssel ébresztették egymást. Mások hálóingben, rémulten sikoltozva menekültek az épületből. A tűz gyorsan váltott szinteket felfelé, valamint egy esetben lefelé is. A középfolysók hamar telítődtek mérgező füsttel, mivel a linóleum égése során mérgező gázok képződnek. A VII. emeletről az egyik lakó értesítette *Kalcsics Imréné* gondnoknőt a tűz tényéről. A lakó kérte, hogy értesítse a tűzoltókat, mivel az ő telefonja már nem működik – ez azonban elmaradt. Ezt követően a szomszéd ház gondnokának segítségével elzárták az épület gázfőelzáróját, mivel ennek a helyét nem tudta sem a gondnoknő, sem a lakók. [15] Ez alatt a közel negyedórás időintervallum alatt fokozott pánikhangulat állt elő, amit jól jellemez, hogy a tűzoltóságot is már csak közel 15 perccel az első észlelést követően értesítették. Az események pontos részletei itt homályba vesznek, de a tanúmeghallgatások jegyzőkönyvei a következőként nyilatkoznak:

„1972. május 17-én a Magyar-Román válogatott mérkőzést nézzük a TV-ben. [...] Lefekvéskor semmi gyanúsat nem észleltünk. Kb. éjfél után 10-15 perccel, pontosan meghatározni nem tudom, két hosszú csengetésre ébredtem. [...] Kiszóltam, hogy ki az, de senki nem válaszolt. Kinyitottam az ajtót és a folyosói beépített szekrény felől nagy láng csapott ki, egy nagy darab zsarútnok is beesett a szobába, melyet azonnal kipöcköltem.

Együttal azt is láttam, hogy Horváthné a lift felé szalad, gondoltam ő csöngetett fel bennünket. Azonnal visszarohtam a lakásba, a családtagokat felébresztettem, kimenekültünk a lépcsőházbba én pedig Kovács Tibor szomszédoddal a többi lakó felriasztását hajtottuk végre. Együttal vödör vizekkel oltottuk a tüzet. A lakásajtót nyitva hagytam és így a tűz a lakásba is behúzódott. A lakásombba lévő bútorok, berendezési tárgyak stb. szinte 100%-ban tűzkárt szenvedett. A házban nagy pánik volt, ami a tüzeset következtében történt, s megjegyezni kívánom, hogy a tűzoltók hosszú idő múlva jelentek meg.”
– Myszoglád László (VII. /170. | Fővárosi Szállítási Vállalat – gépkocsivezető)

„Felkeltem, villanyt nem gyújtottam, sötétbe odamentem az ajtóhoz, kinéztem a kémlelő ablakon. Azt láttam, hogy a szemben lévő lakás VII. 170 Myszoglád László lakásának a villanyórát tartalmazó szekrénye égett és a tűz már átterjedt az ajtóra is. Akkor én kijöttem a lakásból és többször csengettem a lakás ajtaján, azonban nem jött ki senki. Ekkor átszaladtam Kovács Tiborékhoz és az ő lakásukon csengettem. Ezután láttam, hogy Myszogládék is kijöttek a lakásból, valamint több lakó is jött ki és többed magammal lementünk a ház elé az udvarra, mivel attól tartottunk, hogy a gázvezetéktől a ház felrobbanhat.”
– Horváth Lászlóné (VII. / 181. | nyugdíjas)

„Amikor ajtót nyitottam Horváthné láttam az ajtó előtt elég zilált állapotban, együttal nagy ropogást hallottam és tüzet láttam a szemben lévő 170. számú lakás Myszoglád László lakásának a folyosón lévő ún. garderob szekrények, amelyben a műszaki szerelvények vannak elhelyezve égett, valamint lakásuk ajtajának nagy része. En azonnal berohantam a szobába, férjemet felkeltettem, a kislányomat felöltöztettem és az udvarra lemenekültünk, közben férjem a szomszéd lakókat riasztotta, a tűzoltásban is részt vett, s a tüzet jelezte a BRFK Központi Ügylet felé és később a gondnoki lakásból a tűzoltókat is értesítette. [...] A tüzeset alkalmával a házban a lakók között nagy pánik keletkezett, amelyet még fokozott az a körülmény, hogy senki nem tudta megmutatni a gázfővezeték elzáró csapokat, robbanásveszélytől féltünk, tűzoltásra alkalmas eszközünk sem volt. Érzésem szerint a tűzoltók érkezéséig is hosszabb idő telt el.”
– Kovács Tiborné (VII. /180. | Első Vegyi Indusztria Szövetkezet – raktárvezető)

„1972. május 17-én a Magyar – Román válogatott mérkőzést néztem TV-n, majd utána lefeküdtünk, a TV-t kikapcsoltuk Éjjél után kb. 15-20 perccel vészkiáltásszerű hangokat hallottam. [...] A tüzeset alkalmával kisebb károkat szenvedett lakásom. Megjegyezni kívánom, hogy Márkus Mihály szomszédom vízzel lelocsolta a folyosói bejárati szekrényeket, annak köszönhető, hogy nem terjedt át a mi lakásrészükre.”
– Hangyár Gyula (X. /258. | BKV – ellenőr)

„Kinyitottam az ajtót, kinéztem, hogy mi az a ropogás és azt láttam, hogy a folyosón a beépített szerelvénysekrenek égnek és az ajtónyitáskor már a láng is becsapott az előszobába. Ezután az ajtót visszacsuktam, a gázvezetékünket a konyhában elzártam, majd vödörrel belülről az ajtót kezdtem locsolni, nejem pedig a fürdőszoba ablakát a kézi zuhanyzóval locsolta, mindaddig míg a tűzoltók meg nem érkeztek. Akkor tudtunk csak a lakásból kijönni.
– Filó Gyula (VII. /168. | Posta Központi Járműtelep – vasesztergályos)

„Feleségem is felkelt és mondta, hogy valami különös füstszagot érez. Kinyitottam az előszoba ajtót és olyan sűrű füst volt a folyosón, hogy már nem láttam semmit. Becsuktam az ajtót és vizet ronggyal elszigeteltem a hézagokat, hogy a füst ne jöjjön be és vizet készítettem el az esetleg tűzoltásra. [...] Figyelmes lettem arra, hogy az alattunk lévő emeletek irányából, egy nő hang valakinek vádlóan többször egymás után mondta, hogy „gyilkos!”.
Egy férőbang válaszolta értelemszerűen így: „megmondtam, hogy olyat tesztek, hogy megemlegeti mindenki!”.”
– Márkus Mihály (X. /256. | SZOT – gépkocsivezető)

A jegyzőkönyvek tartalmából kirajzolódik, hogy elsődlegesen a tűz keletkezési okainak és felelőseinek felderítésére történt a tanúvallomások felvétele, valamint, annak megállapításra, hogy okszerűen felmerül-e a szándékos gyújtogatás gyanúja?

Gyűjtogatásra utaló körülmény csak egy vallomásban szerepel és igazságügyi szakértő is megállapítja az elektromos tüzet, ennek ellenére a BRFK vizsgálatot indított. Emellett az is látható, hogy a tűzoltás apró eredményei okán késlekedtek a lakók, a jelzés leadásával.

3.1.2 Jelzés és kiérkezés közti percek

Az első jelzés leadásának idejével nagyjából megegyezően, vagyis 00.15 perckor, a tűz már olyan kiterjedt volt, hogy a VII. emeleti kiindulási helyhez képest, a VIII., IX. és X. emeleti középfolyosók is telítődtek füsttel. Ugyanez igaz, a VI. emeletre is. Az elmondások alapján arra következtethetünk, hogy azok, akik 00.15-00.20 között csupán a jajveszékelésre ébredtek fel, azok nagy eséllyel a saját lakásuk fogójává váltak, mivel az egyetlen menekülési útvonalat a mérgező, forró füst vagy maga a tűz már elvágta. A reményvesztett helyzet fokozta a lakókban a pánikérzetet. Nem segített ezen az utcán sikongató és gyakran kiugrásra bátorító bémészködők garmadája sem, akik a beszámolók alapján 2-300 főt is kitétek. Közülük többen ugróponyvát hiányoltak, míg mások a tűzoltókat próbálták irányítani, hova álljanak. A legtöbb haláleset ezekre a percekre datálható:

A kiérkezést megelőzően, az épület hátsó oldalán, a X. emelet 252-es számú lakásában három fő tartózkodott: **Tóth Gyula** (43|gépkocsivezető), felesége és nevelt lánya **Heilmann Katalin** (19|eladó). [16] A lakás elhagyását rögtönzött, ágynemű darabokból csomózott kötélen tervezték, mely egyik végét az ablakkerethez kötötték, a másik végét pedig szabadon lelogatták. [10. melléklet] Elsőre Tóth Gyula felesége ereszkedett le, akit a VIII. emeleten lakók behúztak a lakásba, később őket a tűzoltók mentették ki. Ezt követően Tóth Gyula és nevelt lánya is elindultak a hevenyészett kötélen. Az események ettől a pillanattól pontosan nem fejthetőek vissza, de három lehetséges eseménylánc merül fel: Az első alapján, a tűz elérte az ablakhoz csomózott kötelet, ami ennek következtében meggyengült és emiatt zuhantak a mélybe. A második, hogy **Tóth Gyula** és **Heilmann Katalin** egyszerre tartózkodtak a kötélen. A felül lévő megcsúszott és magával sodorta az alatta tartózkodót. A harmadik, hogy ereszkedés közben a kötélen nem bírta el kettejük súlyát és emiatt haltak szörnyet. Holttestüket a második tolólétra telepítése közben fedezték fel a tűzoltók az épület hátsó felén lévő füves területen. Több korabeli híradás is arról számol be, hogy **Tóth Gyula** és lánya „*kingrottak*” az ablakból, azonban erősen feltételezhető, hogy nem szándékosan vetették a mélybe magukat.⁴ A vizsgálatok alapján, ha a három személy a nagyszobából elzárkózik a kishálóba, csukott ajtó mellett megmenekülhetett volna.

A X. emelet 217-es számú lakásában tartózkodott a **Rolencz család**. **Rolencz Gyula** (Fővárosi Sütőipari Vállalat – kiszállító), mikor észlelte, hogy a folyosón nem tudnak menekülni, leeresztette az alattuk lévő lakásba hat és hét éves kisfiát. Ezt követte nyolcadik hónapban lévő terhes felesége, akiket mind **Almási Béla** (20|Posta Központi Járműtelep – szakmunkás) húzta be az ablakból, aki szintén 7 hónapos terhes feleségével tartózkodott a lakásba. Amíg **Rolencz Gyula** terhes feleségét eresztette le, ruhája lánggra lobbant és súlyosan megégve mászott le maga is, az alsó lakásba. Ekkora már megérkezett a segítség és **Rolencz Gyulát** kórházba szállították. [17] Testének 60%-án, másod- és harmadfokú égési sérüléseket szenvedett, mely következtében két héttel később, a kórházban elhunyt. [18] **Rolencz Gyula** felesége később egészséges kisfiút hozott a világra.

Szintén tragikusá vált a **Bálint család** menekülése is. **Bálint János**, 6 éves kislányát, **Bálint Máriát** vizes pokrócba csavarta és úgy menekült át a teljes terjedelmében lángoló folyosón. Neje, **Bálint Jánosné**, – saját nyilatkozata szerint – nem volt lelkileg elég erős, hogy kövesse őket, így ő a lakásban várta meg a segítséget, noha az előszoba már lángolt. **Bálint Jánosné** a tűzoltók az ablakon keresztül mentették ki és nem sérült meg. **Bálint Mária** tüdőgyulladást szerzett, apja viszont később a kórházban belehalt égési sérüléseibe.

⁴ Bánki Szilárd 'Pánik' c. filmjében nyilatkozó egyik személy állítása szerint, a zuhanást követően a lakásba behúzott feleség is a családtagjai után akarta vetni magát, amit a lakásban tartózkodók akadályoztak meg.

Bálint Jánosné az esetet követően így nyilatkozott:

„A férjemről meg a hatéves kislányomról csak annyi tudok, hogy kórházban vannak – mondja. Amikor a füstre meg a dübörgő tűzre ébredtünk, az uram csak annyit kiáltott: meneküljünk! Felkapta a gyereket, és kirohant. A lángokon át. Úgy éreztem akkor, hogy mindennek vége, nem volt erőm utánuk menni. Már az előszoba is lángolt, amikor az ablakon át kimentettek a tűzoltók.” [16]

A IX. emelet 228. számú lakásában **Gyenge Jánosné** (36 | dajka) és lánya **Gyenge Zsuzsanna** (5) füstmérgezésben elhunytak. Valamint a X. emelet 242. számú lakásában **Tompai Sándor** (43 | marós) szintén füstmérgezésben hunyt el. Holttesteiket az oltás folyamán ajtóról-ajtóra történő átvizsgálás során találták meg.

A IX. emelet 217. számú lakásában tartózkodó **Marek Gáborné** (48 | Országos Gumiipari Vállalat - vasesztérgályos) a VII. emeletről felszálló füstöt látva – és feltehetően a lent állók biztatására – a lakása ablakából kiugrott. Csodával határos módon, az esés következtében nem halt meg, azonban életveszélyes sérüléseket szerzett. Az eset pikantériája, hogy lakása megmenekült a tűztől és nem szenvedett érdemi károkat, így valószínűsíthető, hogy egy erős pánikreakció következtében hajtott végre tettét. **Marek Gábornéval** 10 hónappal később interjú készült. A tudósítás arról számol be, hogy ekkor már mankóval tudott járni és 64 éves édesanyja ápolta. Számos műtéten átesett, valamint lábai 5 centiméterrel megrövidültek.

A VII. emeleten, közvetlen a tűz kiindulási helyéül szolgáló lakás mellett is különös eseményeknek lehetnek szemtanúi az épület előtti báméskodók. **Pénzes Sándorné**, vejével, szülés után lábadozó lányával és mindössze 7 napos unokájával, **Balázs Bélával**, tartózkodtak a lakásba. Veje a fürdőszobából locsolta az előszoba ajtót, azonban a füst már átszivárgott és attól tartottak, hogy a csecsemő szervezetét jobban megviseli a füst, mint a felnőttekét, emiatt arra az elhatározásra jutottak, hogy megpróbálják rögtönzött kötéllel leengedni az újszülöttet:

„Béluskát a pólyával együtt beleraktam egy paplanhuzatba, azután felszabdaltam a lepedőket, a pokrócokat, az ágyhuzatokat, és végül még a függönyöket is. Kétszer vissza kellett húzni a gyereket, mert a hetedik emeleti ablakból nem ért le a „kötél” a földig. Nem is tudom, meddig kínlódtunk, míg végül a lent állók elérték a kisunokámat. — Hol van most a gyerek? — Az anyjával együtt a szomszéd házában. — Kinél? — Fogalmam sincs, még a nevüket sem tudjuk, de ők úgy viselkednek, mintha a rokonaink lennének.” [16]

Pénzes Sándornénak harmadik próbálkozásra sikerült leeresztenie unokáját a földön állókhoz és később maguk is sértetlenül kijutottak. **Balázs Béla** később önkéntes tűzoltónak állt, a főtí Aqua ÖTE-nél. 2024. szeptemberében, 52 éves korában elhunyt.

Ifjabb Lichtenberger Ferenc életmentéséről eddig mindössze egyetlen leíratot sikerült felkutatni:

„Ifj. Lichtenberger Ferenc 19 éves, 190 centiméter magas, bal szemére születése óta nem lát, szakács a Tisza étteremben. Szüleivel és öccsével az erzsébeti egyszoba-konyha lakásból 1970-ben költözött a Csertő utcába. Fürdőszoba, télen távfűtés, lakkozott parketta és tapétázott falak fogadták. [...] Anyám ébresztett fel, fél egy lehetett. A nyolcadik emeleten lakom, mire kimentem, már égett a folyosó. Anyám felkapta az öcsémet és kirohant vele, még átjutottak a lángokon. Amikor leértek, megnyugodtam, tudtam mit kell tennem. Apámmal vizet engedtünk a vödörökbe és megpróbáltuk eloltani a tüzet. A folyosón már az alumínium is folyt, én mégis bírtam a hőséget. Tudja, az étterem konyhájában hozzászoktam a nagy meleghez. A füst azonban az utcai ablakhoz kényszerített. Egyszer csak látom, hogy valami kötélféle lóg az orrom előtt, majd egy emberi láb, törzs is megjelent. Nem tudom hogyan történt, elkaptam a lefelé ereszkedő ember és behúztam a szobába.

⁵ Egyes forrásokban hibásan „Marek Sándorné” -ként, de „Marek Gusztávné” -ként is szerepel.

Egy nő volt, nem ismertem, másnap mondták, hogy Tóth Gyulánénak bívták. Harmadnap dolgozni mentem. Száraz téstáért küldtek a raktárba, de én semmit nem láttam, leültem a zsákokra és sírtam...” [19]

Somogyi József (szerszámkészítő), szívbeteg felesége és 15 éves lánya a kilencedik emeleten laktak. Körmendi Zoltán, tizedik emeleti lakó, a Somogyi család régi barátja. A tüzeset éjjelén Körmendi Zoltán megkérte szomszédját, hogy öntse le egy vödör vízzel, majd Somogyiék lakása fele futott. Ott öلبe kapta Somogyinét és úgy vitte le az utcára, ezzel az egész család megmenekült. [19]

3.2 Kiérkezés a kárhelyre és tűzoltás

Az első jelzést követően, a hírközpont kiemelt riasztást hajtott végre és az alábbi szereket riasztotta:

Szer:	Kiérkezési idő:
XIV/1.	00.21
XIV/Létra	00.21
Tűzoltási Csoport	00.25
VIII./Rohamszer	00.26
X/1. ⁶	00.29

1. táblázat: Az első kiérkező egységek, a Csertő utcai kárhelyen.

Forrás: Tüzeset tanulmány melléklete. Szerk: HB.

Az első jelzést követő hetedik percben, az első egység (XIV/1.) kiérkezett a kárhelyre. A XIV/1-es fecskendő őrségparancsnok⁷ a fecskendő, az 'A' szekció melletti tűzcsapra állíttatta és alapvezetékét szereltetett a VI. emeletre. [11. melléklet] Majd a tololétrát a 'B' szekció középvonalára állíttatta és utasította a szerkezelőt, hogy veszélyességi sorrendben kezdje meg az életmentést. Ennek során 14 lakót sikerült lehozni, az épület Rákos-patak felőli oldaláról. [12. melléklet] Az elsődleges külső felderítést követően az őrségparancsnok azt jelentette vissza, hogy a VI., VII, VIII., és IX. emeleti ablakokból is dől a füst, valamint, hogy az ablakokból emberek kiabálnak. Egyúttal III-ra emelte a riasztási fokozatot és még két tololétrát kért a helyszínrre. [20] [13-14-15. melléklet] Utóbbi jelzést a hírközpont nem értette tisztán, így a kárhelytől alig 2-300 méterre tartózkodó, vonulás alatt lévő Tűzoltási Csoport átjelzése alapján emelte a központ a riasztási fokozatot. A Tűzoltási Csoport 00.25 perckor ért a kárhelyre, élén *Duray Ferenc* tű. főhadnaggyal, aki átvette a tűzoltás vezetését. [16. melléklet] A Hírközpont 00.25-kor nyugtázta a riasztási fokozat emelését és további szerek riasztásáról gondoskodott:

Szer:	Kiérkezési idő:
XIII/1.	00.38
XIII/2.	00.38
XIII/Létra	00.38
VIII./Generátor	00.38
VIII./Létra	00.39
IX/1.	00.39
V/1.	00.44
XIX./1.	00.46
Tiszt-h. isk. fecsk.	00.47
XI/Tömlő	00.58

2. táblázat: A 00.26-kor leadott III-as riasztás során mozgósított szerek.

Forrás: Tüzeset tanulmány melléklete. Szerk: HB.

⁶ A 'Magyar Rendőr' közlésében tévesen XV/1. fecskendő szerepel, ami feltehetően sajtóhiba. Valószínűsíthetően az elsőnek kiérkező rákospatolai mentőegységgel keverhette a szerző.

⁷ Ma szolgálatparancsnok.

A Tűzoltási Csoport kiérkezésekor már a X. emeleti ablakokból is dőlt a sűrű füst az épület mindkét oldalán. A tűzoltási csoportvezető 00.35-kor jelentette a hírközpont felé, hogy a riasztási fokozatot V-re emeli, valamint a főváros minden tolólétráját (összesen 4 db.) a helyszínrre kéri, emellett a vízművektől nyomásfokozást kért.

Szer:	Kiérkezési idő:
IV/1.	00.53
IV/2.	00.53
III/1.	00.54
III/2.	00.54
XI./Létra	00.56

3. táblázat: A 00.35-kor leadott V-ös riasztás során mozgósított szerek.

Forrás: Tűzeset tanulmány melléklete. Szerk: HB.

A tűzoltásvezető, a XIV/1-es fecskendő beosztottjaival egy-egy 'E' sugarat⁸ szereltetett a VI. és VII. emeletekre, emellett a rohamszer teljes állományát oxigénes légzőkészülékben a VIII. és IX. emeletek átvizsgálására utasította. [17. melléklet] A X/1.-es fecskendő beosztottjaival további egy 'E' sugarat szereltetett a VIII. emeletre, valamint utasította a háttérparancsnokot, hogy a baloldali lépcsőház V. és VII. emeletére, továbbá a jobboldali lépcsőház VII. és VIII. emeletére is tovább 1-1, összesen 4 osztót szereljen. A később helyszínrre érkező VIII. és XIII. tolólétrát az épület hátsó oldalára telepítette. A folyamatosan befutó szerek állományát új sugarak kiépítésére és a régóta operáló beavatkozók leváltására vezényelte.⁹ A helyszínrn felvonult nagy létszámú rendőri csapaterőt, a mentéshez is igénybe vették. Az V. emeleten a tűzoltók átadták a mentendőket a rendőrök számára, és a tűzzel nem érintett szakaszon már ők kísérték tovább őket a lépcsőházban. Az elsőként beavatkozó XIV/1-es szer első sugár sugárvezetője és segédsugárvezetője ekkorra már jelentős hőkimerülésben szenvedett. A beavatkozó állomány tagjait 15-20 percenként váltani kellett. A jelenkor tűzoltói számára meglepő lehet, hogy az akkoriban alkalmazott bevetési védőkabátok (ún. csőkabátok) valójában nem a hő elleni védelmet, mint inkább a vízlepergetést szolgálták. Emiatt alakult ki a szakzsargonban az a mondás, hogy a csőkabát „télien hideg, nyáron meleg”. Ugyanezen okból páraelvezetésről sem beszélhetünk, így a hőkimerülés lehetősége könnyebben fennállt akkoriban, azt ezt viselő tűzoltók körében:

„Egységeink nem rendelkeznek megfelelő hő és lángvédő ruhákkal.

Ennek hiányában a bajbajutottak mentése az elvárható kockázatnál súlyosabb vállalására készítette az állományt, és több esetben a tűzoltók sérülését váltotta ki.” [10] [18. melléklet]

1.00-kor a VI. emeletről további szintekre lehúzóadás lehetőségét sikerült meggátolni, ahogy az összes folyosón a tűz lefeketítésre került. A tűzoltásvezető 1.24-kor tett helyzetjelentése szerint már csak a X. emeleten folyik még a lakásban rekedt személyek mentése és minden sugár a lakásokon belül operál. [19. melléklet] A tüzet 1.34-kor sikerült teljesen lefeketíteni. A tűz eloltását 1.47-kor jelentették, míg az utómunkálatokkal 4.20-ra végeztek. A csúcsponton 5 alapvezetékén, 14 'E' és egy létrasugár üzemelt. 13 gépjárműfecskendő és 7 különleges szer (4 létra, 1 tömlő, 1 generátor, 1 TCS) vonult fel a kárhelyen, összesen 118 főnyi beavatkozóval. A beavatkozók közül két fő megsérült, egyikőjük a szemén, másik enyhe füstmérgezést szenvedett.¹⁰

⁸ A korabeli szakirodalom két tömlőméretet különböztetett meg: 'M' vagyis *motoros* tömlő (mai 'B' méret), valamint 'E' vagyis *egységes* tömlő (mai 'C' méret).

⁹ Az osztók és sugarak pontos helyét és elosztását a tűzeset tanulmány, valamint a 19. sz. melléklet tartalmazza.

¹⁰ Ez idő tájt jellemzően még oxigénes légzőkészülékek voltak rendszerben, melyek cseréje hosszabb időt vett igénybe, mint manapság egy sűrített levegős palackcsere. Emellett a légzőviselési-fegyelem sem volt annyira szigorúan kötött, így gyakori módszer volt a lélegzet-visszatartással való behatolás, füsttel érintett területekre.

Az épületből a lépcsőházon keresztül 120 főt, míg a gépezetes tolólétrakon keresztül 25 főt, azaz összesen 145 főt sikerült tűzoltói támogatással kimenteni. A tüzeset során 7 fő meghalt¹¹ (5 fő a helyszínen, 2 fő a kórházban), valamint 1 fő súlyos (kiugrott) sérülést és 38 fő enyhe füstmérgezést szenvedett. A tűzzel érintett lakásokban rekedtek közül legtöbben úgy vészelték át az ott tartózkodást, hogy a folyosótól legtávolabbi kis helyiségben várták meg a segítséget.

3.3 Nehezítő körülmények

A tűzzel érintett épület építését, a tüzeset idejétől számítva két évvel korábban kezdték el. A műutak a legtöbb helyen a lakótelepen kiépítettek voltak, ellenben a nagyvolumenű építkezés miatt sít és építőanyagok egyaránt nagy mennyiségben voltak jelen a közlekedési utak mentén.

Az utcanevek nem voltak megfelelően feltüntetve, és magukat az épületeket is jellemzően a lakótelepen belül használt kódolás (K-2/14.) szerint nevesítették. A tűzoltóknak a területről helyismerete nem volt, valamint – a később részletezettek értelmében – bejárásra sem invitálták meg a tűzoltóság képviselőit a használatbavétel előtt, ahogy a tervekről sem történt egyeztetés. Felvonulási utat, az épület előtti parkoló és az épület mögött lévő füves terület biztosított. Noha az eset idején, a parkolóban nagyszámú gépjármű parkolt. A tűzcsapok földalatti kialakításúak voltak, melyek jelölését táblákkal pongyolán látták el és azok hollétéről a lakók sem tudtak tájékoztatást adni, valamint a gaz is benőtte őket. A tűzoltóságnak első ízben kellett beavatkoznia, ekkora volumenű panelrendszerű lakástűznél, vagyis erre vonatkozóan bejártott tűzoltás-taktikai fogások még nem álltak rendelkezésre. Emellett a Parisi Nagyáruház 1903-as tüze óta nem volt szükség karhatalmi csapaterő (közel 100 fő) felvonultatására, a kárterület kontroll alatt tartásához. A lakásokban rekedtekkel való kapcsolatfelvételle, tanácsokkal való ellátásukra és lecsillapításukra hasznos eszköz lehetett volna a rendőrségi hangosbeszélő, mivel, ha valaki kiugrik, félő volt, hogy tömegesen követik. Ez azonban már csak azt követően érkezett a helyszínre, amikor már nem volt rá szükség.

A beszámolókból kiderül, hogy a főváros összes magasból mentője leriasztásra került a kárhelyre. 2 – 2 az épület frontján és hátán. Azonban ezek műszaki állapota akkor már igencsak leromlott volt. *Ficsor Sándor* ezredes, fővárosi tűzoltóparancsnok, 1974. októberében, a Fővárosi Tanács VB. előtt tett beszámolójából az alábbi számok rajzolódnak ki: [10]

Megnevezés:	Meglévő:	Műszaki és készenléti érték százalékban:
Gépezetes tolólétra (30 méteres)	1 db	85%-os
Gépezetes tolólétra (44 méteres)	5 db	2 db 20%-os, 3 db 50-85%-os

4. táblázat: Kivonat a fővárosi készenléti szerek szerállományából.
Forrás: [10]. Szerk: HB.

A két évvel későbbi beszámolóban már kettővel több magasból mentő olvasható, de minden bizonnyal a káresemény során használtak is szerepelnek ebben az összeállításban.

¹¹ A szövegben félkövérrel kiemelt.

A létraszerek meghibásodásait a báméskodók teketóriázásnak értékelték, melynek mindmáig ható vonzata, hogy a közbeszédben máig él az a városi legenda, mely szerint „a tűzoltók a létrákkal nem értek fel elég magasra”. Utóbbit azonban a megmentett személyek száma nyilvánvalóan cáfolja, hiszen egyaránt hoztak le személyeket a tizedik emeletről is. Noha a megbízhatósági kérdés és ezzel a meghibásodások aránya, jelentős idővesztéséget eredményezett. Mindezen körülmények ellenére a kiérkezés után már halálesetre vagy kiugrásra nem került sor. A tűzeseti tanulmány nem említ semmilyen műszaki meghibásodást a magasból mentők körül; sőt, kifejezetten kitért, hogy arra, hogy a létraszerek megfelelően működtek. Azonban *Ficsor Sándor* későbbi Tanács VB. előtt tett – nem nyilvános – beszámolója egyértelműen cáfolja ezt az állítást:

„A főváros tűzoltóságának meglévő technikai felszereltsége nem kielégítő. egyes vonatkozásokban kritikus. Legalább egy évtizedes elmaradásban van a Főváros gyorsütemű fejlődésétől. [...] Például: gépjárműfecskeendők száma 14-18 éve üzemel, készletléti értékük 20-40 %-os. Az 1973-ban kapott új típusú TŰ-1 fecskendők gyártási pontatlanságok miatt igen gyakran meghibásodnak. A meglévő 6 db gépezetes tololétránkból 2 db már 25 éve van használatban. [...] Egyre nagyobb követelményeket állít a főváros fejlődése a Tűzoltóság elé. Lehetetlen állapot, hogy a középmagas, magas és toronyházakat sorozatban építjük új technológiával, ugyanakkor nem felelnek meg a tűzvédelem követelményeinek olyan módon, hogy az megnyugtató lenne. Kritikus helyzet volt a Csertő-utcai tűzesetnél. Hét ember halt meg, 9 millió kár keletkezett, 24 lakás égett ki. 2 db. létra teljes bizonytalanságban működött. Hogy mégis 25 embert az utolsó pillanatokban ki tudtunk menteni a biztos tűzhalálból és nem 32 ember halt meg, főleg az ott lévő 4 létrából a két kifogástalannak volt köszönhető.” [10]

A beavatkozás hatékonyságát és jólszervezettségét igazolja az a tény is, hogy az 1.15-kor helyszínre érkezett *Ficsor Sándor* budapesti tűzoltóparancsnok, a tűzoltás vezetését nem vette át.

A tűzeset tanulmány lehetőségként felveti hasonló esetekre a helikopteres mentés lehetőségét. Utóbbi azonban csak teoretikai lehetőségként merül fel, mivel a korabeli technika ekkor még nem állt készen ilyen képesség alkalmazására. A helikopterek alkalmazása legközelebb 1990-ben tért vissza, a Nagyváradi téri SOTE épületén tartott gyakorlaton. [20. melléklet] Emellett a Rákos-patak mentén futó magasfeszültségű távvezeték tartó oszlopok, már akkor is ott álltak, mint kivilágítatlan nehezítő körülmény. Ugyanakkor fejlesztési lehetőségként megjelöli olyan létraszerek beszerzését is, amelyekkel egyidejűleg egynél több személy lehozatala is kivitelezhető. A később rendszeresített IFA W50 DL30-as tololétrák még szintén nem voltak alkalmasak egyidejűleg több személy mentésére. [21] Azonban meg kell említenünk, hogy ez csak szabadon álló létra esetén igaz, ugyanis támasztólétra esetén a korábbi modellek is alkalmasak voltak több személy egyidejű mozgatására. Emellett, mivel a legtöbb mentendő külön lakásokban volt jelen, ez nem volt járható út, és a folyamatos újra letalálás jelentős idővesztéssel járt volna.

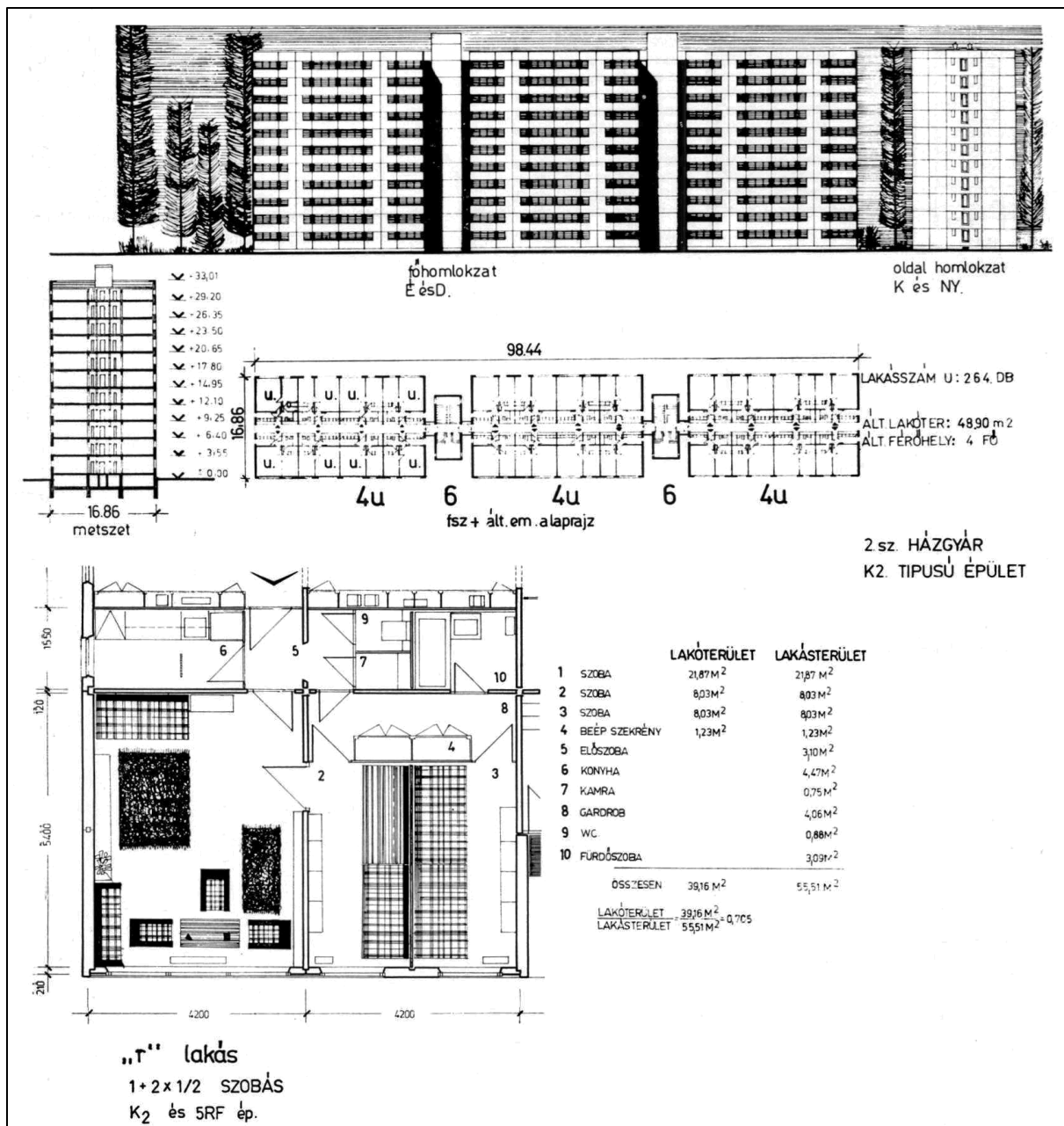
4. ÖSSZEGZÉS

Annak ellenére, hogy az eset éjfél után történt, a beszámolók alapján, még a szomszédos XVI. kerületből is számos báméskodó ment a helyszínre szörnyülködni. Noha a szomszédos kerületben telefon ekkor még csak alig néhány házban volt, az eset híre az éjszaka közepén is szájról-szájra terjedt. Ennek okán a sajtóvisszhang is igen jelentőssé vált. A tűzoltók hivatásukhoz mérten jól helytálltak, azonban a lakók, egyes esetekben még kifejezetten hátráltatták is az eredményes beavatkozást. Az új építési technológia kihívást jelentett, mind a menekülők, mind a beavatkozók részére. Sem az alkalmazott felszerelés, sem a technika, sem a helyismeret nem volt naprakész, az áldozatok száma mégse nőtt, a kiérkezést követően. A tűz kialakulása műszaki hibára vezethető vissza, noha az épület jelenlegi lakói közül még ma is sokan a gyújtogatás mellett érvelnek. A tűz terjedése azonban tervezési és technológiai hibák sorozatának következménye. A következő részben, a tűz megelőzési szempontokat és a beépítés során alkalmazott anyagok tűzterjedésre gyakorolt hatását vizsgáljuk. Harmadik részben, a jelenkori viszonyokat állítjuk kontrasztba, a korabeli állapotokkal.

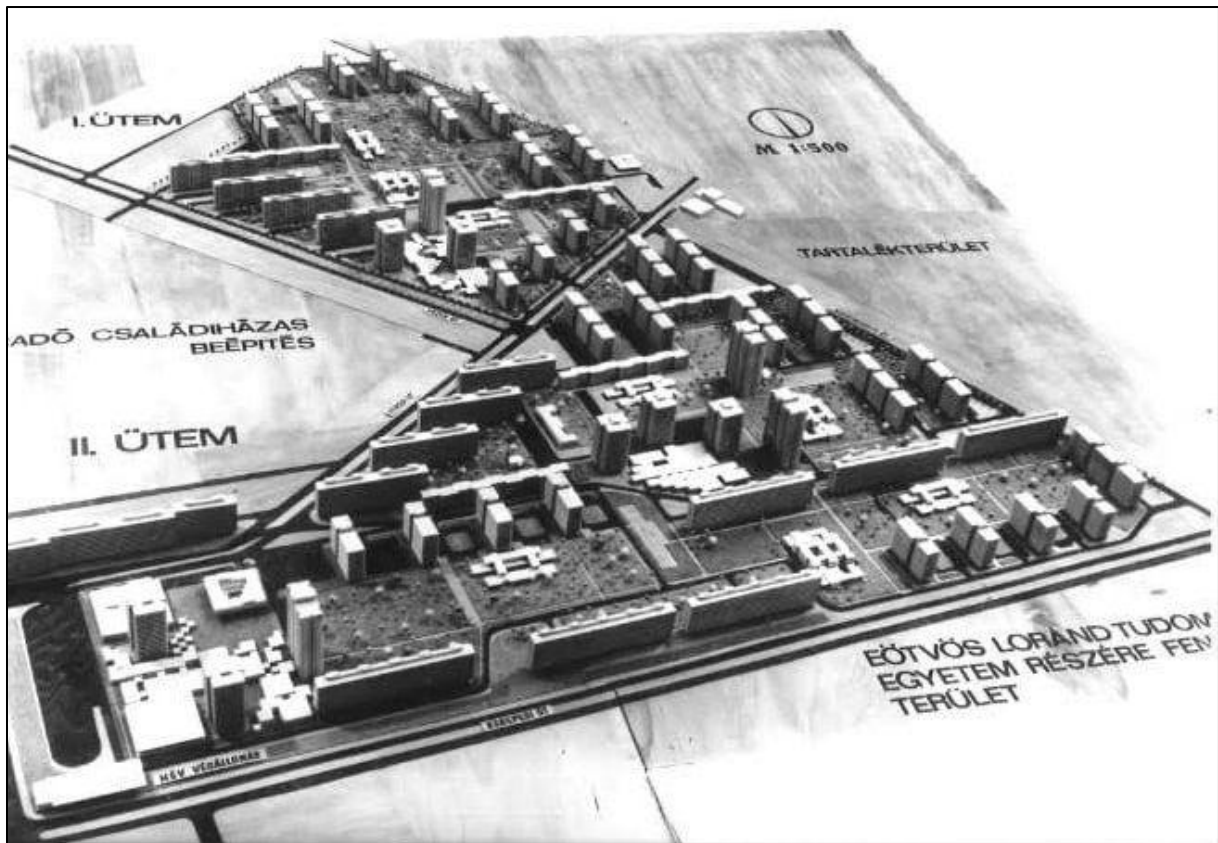
5. MELLÉKLETEK

1. melléklet: Rákosfalva a szanálás előtt 1967-ben (fent) és a megépült Füredi úti lakótelep 1990-ben (lent). Nyíllal jelölve, a káreseményben érintett, Csertő utca 12-14. sz. épület.
Forrás: Fentrol.hu (szelvénytípusok: 1967_0041_0035; 1990_0152_3046).

2. melléklet: K-2 típusjelű épület tervrajza, benne egy 1 + 2 x 1/2 szobás lakás alaprajza. Jól látható a lakás előtti szerelvény szekrény, ahol a konyha és fürdőszoba szellőzése közös felszállócsövön történt. Forrás: [7]

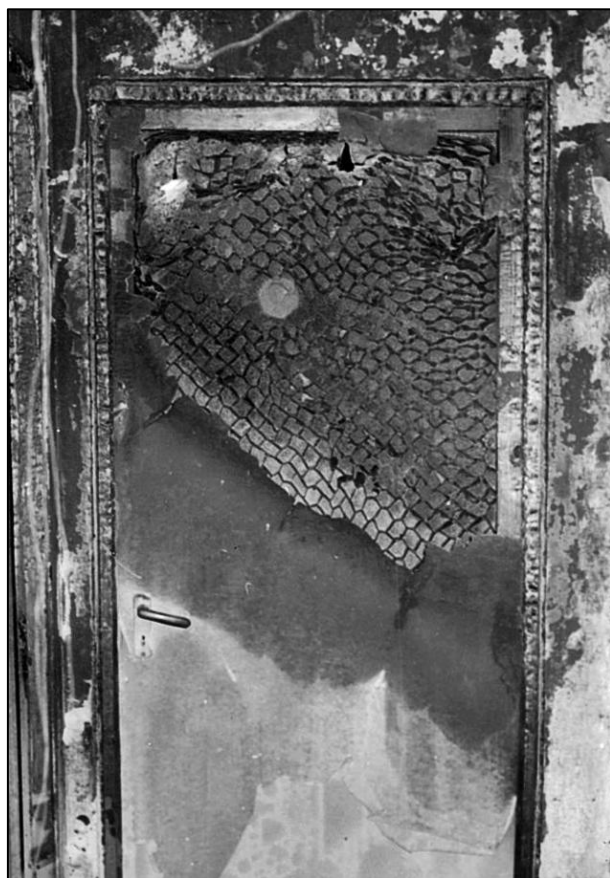
3. melléklet: A Füredi úti lakótelep makettje, fent az I. ütemmel.
 Forrás: <https://forum.index.hu/Article/viewArticle?a=165509522&t=9008373>
 (2026.0622.)

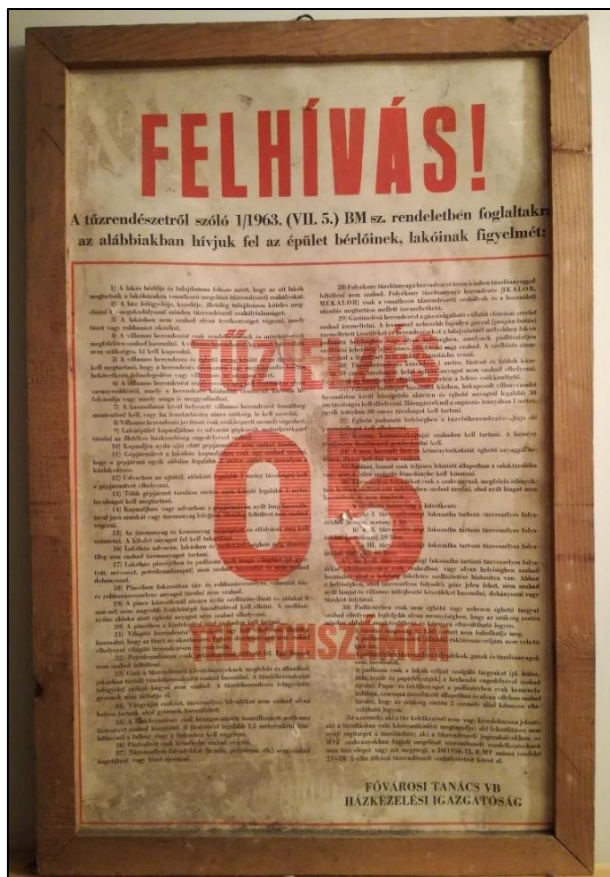
4. melléklet: Az Újváros park 4-5. sz. épület, tőle jobbra a Csertő utca 12-14. számú, megegyező 'K-2'-es típusjelű épület, a Rákos-patak felől nézve, 1971-ben.
 Forrás: FŐFOTÓ: <https://fortepan.hu/hu/photos/?id=215343> (2026.0622.)

5. melléklet: Linóleum borítású padló és műfa szekrényajtók, egy pesterzsébeti panelház középfolysóján. Forrás: Hózer Benjámín felvétele.

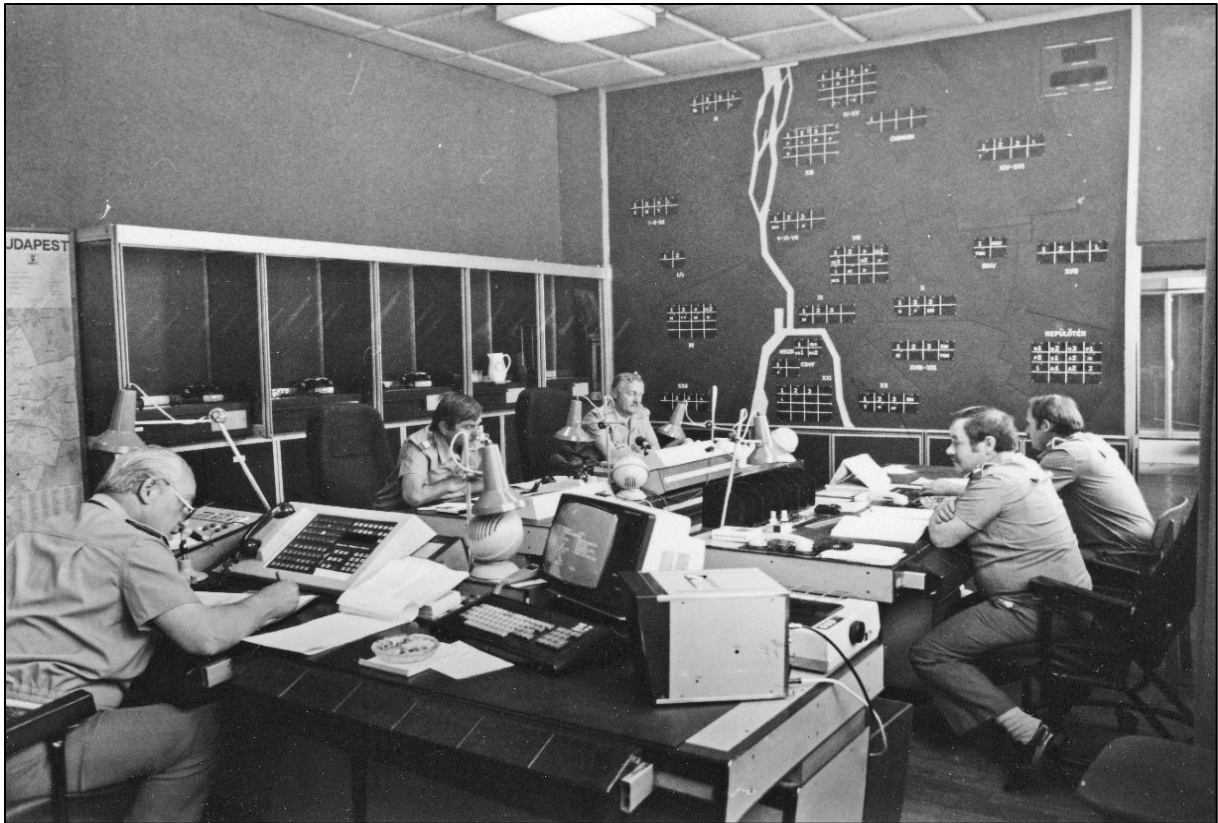
6. melléklet: A IX. emelet, 218-as lakás nagyszobájának műfa bejárati ajtaja. Az ajtó épp csak annyira károsodott, hogy a helyiségbe nem jutott át a tűz. Forrás: Tűzeset tanulmány melléklete.

7. melléklet: Kasírozott tűzrendészeti felhívás, fakeretben.
 Forrás: Hózer Benjámín gyűjteménye

8. melléklet: Kovács Tibor szemléli kiégett lakását. Később új lakást és az Állami Biztosítótól kártérítést kapott, mivel minden berendezési tárgya elégett.
 Forrás: Rendőrmúzeum (Magyar Rendőr fotóarchívuma)

9. melléklet: A Fővárosi Hírközpont irodája.
Forrás: Hózer Benjámin gyűjteménye.

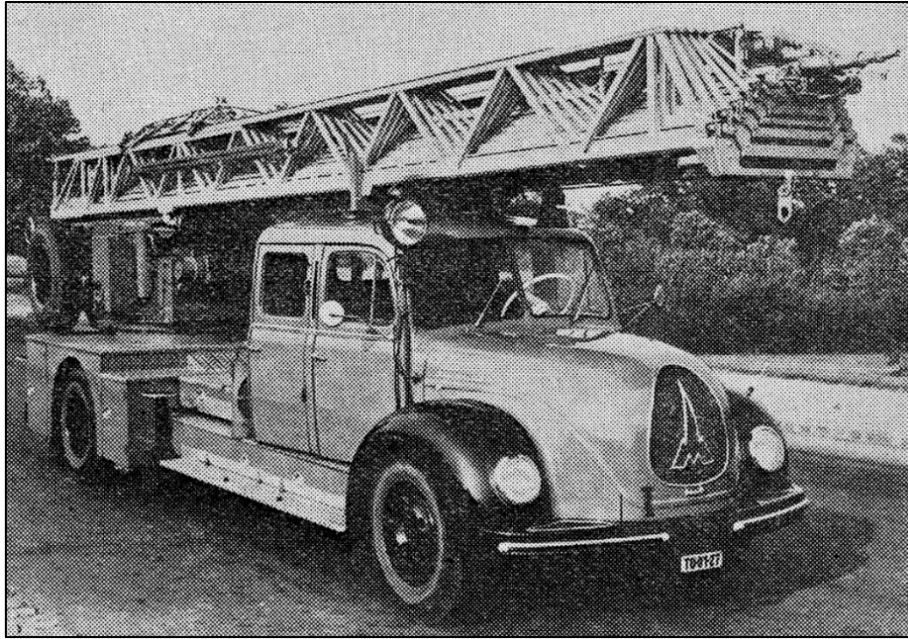
10. melléklet: A megégett lepedő-kötél csomója az ablakkereten.
Forrás: Katasztrófavédelem Központi Múzeumfa – Fotótár

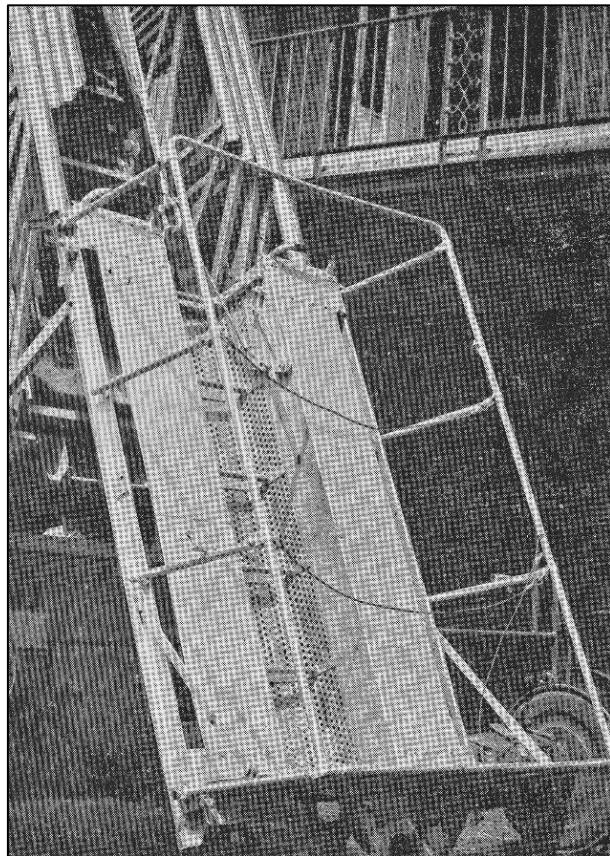
11. melléklet: Csepel D-420 típusú gépjárműfecskendő.
Forrás: Bélteczky József gyűjteménye.

12. melléklet: A tűzzel érintett 'B'-szekció kormos ablakai, a Rákos-patak felől nézve.
Forrás: Katasztrófavédelem Központi Múzeumfa – Fotótár

13. melléklet: Magirus Deutz DL 44 h típusú magasból mentőszer (gépezetes tolólétra), mely 44 méteres munkamagassággal, rögzített vízgyúval és szállítókasal is rendelkezik.
Forrás: Alapfokú tűzoltó műszaki ismeretek (1971) pp. 113.

14. melléklet: A Magirus DL 44 h típusú gépezetes tolólétra szállítókaša.
A szállítókaša a létra szabadállásában egy fővel, feltámasztott állásában két fővel terhelhető.
Forrás: Különleges tűzoltó gépjárművek (1977) pp. 207.

15. melléklet: A XIII. kerületi Tűzrendészeti alosztály MÁVAG-METZ típusú, 45 méteres munkamagasságú gépezetes tolólétrája. Utólag színezett felvétel.
Forrás és szerkesztés: Hózer Benjámín.

16. melléklet: A Tűzoltási Csoport Volga gyártmányú, URH rádióval szerelt járműve.
Forrás: Különleges tűzoltó gépjárművek (1977) pp. 246.

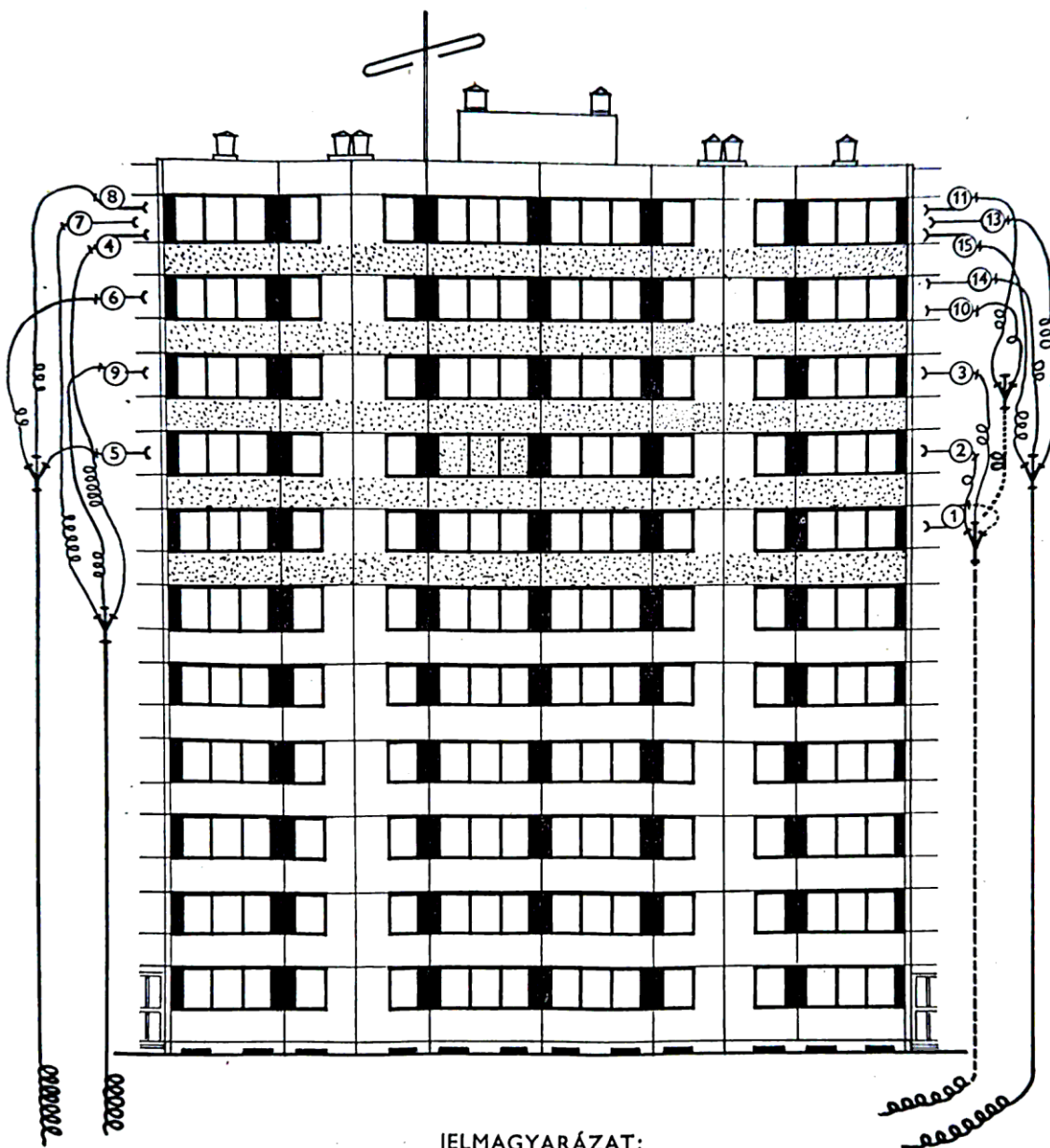

17. melléklet: Tűzoltók zárt rendszerű oxigénes (önmentő) légzőkészülékben.
Forrás: Bélteczky József gyűjteménye.

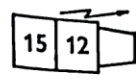

18. melléklet: Tűzoltók gyakorlat előtti eligazításon, csőkabátban.
Forrás: Bélteczky József gyűjteménye.

A vízsugarak szerelési vázlatja

JELMAGYARÁZAT:

	parancsnoki gj. = ill. harcálláspont		támadás fő iránya. (főcsapás iránya)
	gépezetes tolólétra.
44-es szám az elérhető magasság		K.150. földalatti tűzcsap. K = körkörös
150 = a vezeték átmérőjét jelzi
	tömlőszállító gj.
T.84 a tömlők számát jelzi		osztó
	gépjárműfecskendő.
12. sz. az 1200 vízszállítást jelent
15. sz. a szivattyú teljesítményét jelzi		alapvezeték, a hurkok száma
az emeletek szintjét jelzi
	áramfejlesztő gj.		tűz terjedési iránya
			tűz alatt lévő rész
			beépített forgalmazó rádió

19. melléklet: Sugarak szerelési vázlatja.

Forrás: Egy tragikus kimenetelű lakóháztűz életmentési és oltási munkálatai (1972) pp. 79.

20. melléklet: A SOTE épületén a középmagas és magas házak oltási, mentési munkálatait gyakorolták a tűzoltók. Rózsahegyi Tibor / MTI Nemzeti Fotótár

Forrás: <https://index.hu/kultur/multkep/2022/03/23/nemzeti-fototar-tuzoltosag-onkentes-tuzolto-helikopter-sote/> (2026.0622.)

6. IRODALOMJEGYZÉK

- [1] Fabó B. „A külső kerületek Nagy-Budapest városépítési elképzeléseiben” (2002) *Budapest, Tanulmányok Budapest Múltjából 30. – Az ötven éves Nagy-Budapest – előzmények és megvalósulás* ISBN 963-9340-16-2. pp. 163. [Online] Elérhetőség: https://library.hungaricana.hu/hu/view/ORSZ_BPTM_TBM_30/?pg=164&layout=s (2026.0622.)
- [2] Sarlós I. „Budapest 1966-1970” (1966) *Budapest, A Főváros folyóirata* 4. (3) pp. 4. [Online] Elérhetőség: https://adt.arcanum.com/hu/view/Budapest_1966/?pg=108&layout=s (2026.0622.)
- [3] 1970. évi II. törvény, a népgazdaság negyedik ötéves tervéről. [Online] Elérhetőség: https://jogkodex.hu/jsz/1970_2_torveny_7332452 (2026.0622.)
- [4] Barkovits I. „Lakótelepek futószalagon” (1970) *Néphadsereg*, 23. (22) pp. 9. [Online] Elérhetőség: https://adt.arcanum.com/hu/view/Nephadsereg_1970_01-06/?pg=362&layout=s (2026.0622.)
- [5] Mester Á. „Új Városrész Születik - A zuglói lakótelep részletes rendezési terve” (1966) *Budapest, A Főváros folyóirata*, 4. (3) pp. 28. [Online] Elérhetőség: https://adt.arcanum.com/hu/view/Budapest_1966/?pg=132&layout=s (2026.0622.)
- [6] Millisits M. „Zugló 85 éves lett – Villák, paloták, lakótelepek városrésze” (2020) *Pestbuda.hu blog* [Online] Elérhetőség: https://pestbuda.hu/cikk/20201009_zuglo_85_eves lett_villak_palotak_lakotelepek_varosresze (2026.0622.)
- [7] Kisvárosi J. „25 éve az állami építőiparban a 100 éves Budapestért 1948 – 1973” (1973) *Budapest, 43. sz. ÁÉV*, pp. 67. [Online] Elérhetőség: https://adt.arcanum.com/hu/view/Gyartortenet_0111/?pg=70&layout=s (2026.0622.)
- [8] Ráday M. „Budapest teljes utcanévlexikona” (2003) *Budapest, Sprinter kiadó, ISBN 963-9469-06-8* pp. 134. [Online] Elérhetőség: https://adt.arcanum.com/hu/view/BudapestKonyvek_047/?pg=134&layout=s (2026.0622.)
- [9] Légrády E. „Emberek a Csertő utcából” (1973) *Népszava* 101. (60) pp. 3. [Online] Elérhetőség: https://adt.arcanum.com/hu/view/Nepszava_1973_03/?pg=114&layout=s (2026.0622.)
- [10] Ficsor S. „Jelentés a főváros tűzvédelmi helyzetéről és a tűzoltóság tevékenységéről” (1974) *Budapest Főváros Tanácsának Végrehajtó Bizottsága üléseinek jegyzőkönyvei, (HU BFL XXIII.102.a.1)* [Online] Elérhetőség: https://library.hungaricana.hu/hu/view/HU_BFL_XXIII_102_a_1_1974-10-30/?pg=495&layout=s (2026.0622.)
- [11] Sípos B. „Néhány gondolat az első 15 éves lakásépítési program (1961–1975) megvalósításával kapcsolatban” (2015) *Pécs, Kerényi Károly Szakkollégium – Annona Nova VII.* pp. 76. [Online] Elérhetőség: <https://journals.lib.pte.hu/index.php/annona-nova/article/view/7187/6780> (2026.0622.)

- [12] Erden-Vörös E. „A Cserepesház - Zuglói Művelődési Ház és tagintézményeinek története” (2010) *Budapesti Művelődési Központ – A közművelődés házai Budapesten* 6. pp. 40. [Online] Elérhetőség: https://adt.arcanum.com/hu/view/BMKKozmuvelodesHazaiBudapesten_SleziaGabriella_06/?pg=41&layout=s (2026.0622.)
- [13] Tűzeset tanulmány. Budapesti Tűzoltóparancsnokság, Szám: 1015/1972. Elérhetőség: Katasztrófavédelem Központi Múzeuma gyűjteménye.
- [14] Dr. Tóth T. „Közös erővel” (1972) *Magyar Rendőr* 26. (27) pp. 5. [Online] Elérhetőség: https://adt.arcanum.com/hu/view/MagyarRendor_1972_2/?pg=4&layout=s (2026.0622.)
- [15] B. Ö., M. T. „Társadalmi összefogással segítik a károsultakat” (1972) *Népszava* 100. (116) pp. 16. [Online] Elérhetőség: https://adt.arcanum.com/hu/view/Nepszava_1972_05/?pg=163&layout=s (2026.0622.)
- [16] Medveczky L. „Öten meghaltak, 38-an megsebesültek” (1972) *Népszabadság* 30. (116) pp. 9. [Online] Elérhetőség: https://adt.arcanum.com/hu/view/Nepszabadsag_1972_05/?pg=200&layout=s (2026.0622.)
- [17] P. S. „Az életmentő” (1972) *Postás dolgozó* 17. (8) pp. 5. [Online] Elérhetőség: https://adt.arcanum.com/hu/view/PostasDolgozo_1972/?pg=64&layout=s (2026.0622.)
- [18] Szűcs G. „Ma délelőtti jelentés a zuglói tűz sérültjeiről” (1972) *Esti Hírlap* 17. (116) pp. 12. [Online] Elérhetőség: https://adt.arcanum.com/hu/view/EstiHirlap_1972_05/?pg=149&layout=s (2026.0622.)
- [19] Hargitai P. „Három fiú a Csertő utcából” (1972) *Népszava* 100. (142) pp. 2. [Online] Elérhetőség: https://adt.arcanum.com/hu/view/Nepszava_1972_06/?pg=165&layout=s (2026.0622.)
- [20] Gádor „Lakóháztűz a Csertő utcában” (1972) *Tűzvédelem* 34. (6) pp. 20-21. [Online] Elérhetőség: https://mandadb.hu/tetel/560989/Tuzvedelem_1972 (2026.0622.)
- [21] Nemezc P. „Magasból Mentő Gépjárművek I. – Létrás gépjárművek” (2003) BM-KOK pp. 31. [Online] Elérhetőség: https://tuzoltoinfo.hu/wp-content/uploads/2019/03/Letra-jegyzet_Petya.pdf (2026.0622.)
- [22] Duray F., Mátyás J. „Egy tragikus kimenetelű lakóháztűz életmentési és oltási munkálatai” (1972) *Belügyi Szemle* 10. (8) pp.79.